
Nieuwsbrief van Watererfgoed Vlaanderen - nummer 26 - mei 2013

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

- [Historische Schelde Vrij-editie van Lillo Waterdorp op 11 augustus 2013](#)
- [Charlesville op weg naar Klaipeda, maar nog niet verschroot](#)
- [Onze Raad van Bestuur uitgebreid met zwaargewichten](#)
- [Dieter Vandenbroucke is onze nieuwe projectmedewerker](#)
- [Welkom aan Zeehaven Brugge vzw !](#)
- [Voordracht over Schelde en bezoek aan Bonapartetentoonstelling op 20 jun 2013](#)
- [Doelse Kogge scoort internationaal](#)
- [Geschiedenis van Europese havenarbeidssystemen in kaart](#)
- [50 jaar Europese havensleepvaartvereniging te boek](#)

Nieuws van onze leden

- [Oproep voor hulp bij afbouw vikingscheepje](#)
- [Felicitaties bij 10de verjaardag van de Gentse Barge](#)
- [Picknick mee bij de vijfde verjaardag van Op Stoapel](#)
- [Belgica Genootschap blijft ijveren voor berging Zuidpoolschip](#)
- [SeaSens zoekt partners of overnemer](#)
- [Vlaamse veerdiensten blijven voorlopig gratis](#)
- [Historisch veer naar Pinzieleke herleeft voor één dag te Hallaar](#)
- [Speciaal bootje tussen Gentse STAM en Vooruit](#)
- [Vademecum 2013-2014 voor de toervaarder](#)
- [30 jaar Eugeen Van Mieghem Stichting, 30 jaar passie](#)
- [Monumentaal werk *Onze IJslandvaarders* door Johan Depotter](#)

Ander Vlaams watererfgoednieuws

- [Matinée aan zee: archeologische studienamiddag op 14 juni](#)
- [Feestprogramma 150 jaar tolvrije Schelde](#)
- [Wie brengt historische garnalenvisser Filosoof terug naar Vlaanderen ?](#)
- [Restauratie van strandaccommodatiegebouw op Zeedijk van Oostduinkerke](#)
- [Doek valt over roemrijke veerlijn Oostende-Engeland](#)
- [*Stromenland. De wereld rond de Westerschelde* door Hans Schoots](#)
- [*Van Brouck tot Dyckagie. Vijf eeuwen Wase polders*](#)
- [*Un tour du monde 1929-1930* door Lucien Brunin](#)
- [Watererfgoed in Vlaamse tijdschriften](#)

[Watererfgoedkalender mei-juni 2013](#)

[Inschrijven en uitschrijven](#)

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

Historische Schelde Vrij-editie van Lillo Waterdorp op 11 augustus 2013

Watererfgoed Vlaanderen zet de derde editie van het havenfeest Lillo Waterdorp in het teken van de 150ste verjaardag van de afkoop van de Scheldetol. We plannen op de Schelde een eenmalig spektakel met een vloot historische schepen die markante gebeurtenissen in de strijd om de vrije vaart op de Schelde zullen reënsценen, waaronder een vikingraid, tot middeleeuwse tolheffing, de sluiting van de Schelde, de Keteloorlog tussen Oostenrijk en Holland, en de Belgische onafhankelijkheidsstrijd. Lillo Waterdorp 2013 is onderdeel van het officiële programma van de Schelde Vrij-herdenking. Tegelijk houden we de jaarlijkse Vlaamse watererfgoedmarkt en gaat de openluchtmarkt Lillo Boekendorp door. We nodigen alle leden uit om nu een kosteloos standje te reserveren op onze watererfgoedmarkt en doen een oproep aan vrijwilligers om een handje uit te steken. We zien je mailtje tegemoet op secr@watererfgoed.be !

[Terug naar top](#)

Charlesville op weg naar Klaipeda, maar nog niet verschroot

Het vertrek van de Charlesville uit Rostock richting Klaipeda op 28 mei 2013

De Charlesville, onze laatste Kongoboot, is vandaag dinsdag 28 mei 2013 om 8u44 vertrokken uit de haven van Rostock. De Poolse sleepboot Ajaks sleept het schip naar de haven van Klaipeda in Litouwen. De reis kan live worden gevolgd op www.marinetraffic.com (zoek op scheepsnaam 'Ajaks'). Door een aaneenschakeling van onbehoorlijke beslissingen vanwege de curator van de failliete jeugdherberg, de deelstaat Mecklenburg-Vorpommern en de Oberbürgermeister van de Stad Rostock is het uitvoeringsklare behoudsproject dat Watererfgoed Vlaanderen met ondernemer Tom De Wilde voorlegde, gesaboteerd. Duidelijk is dat de voormelde Duitse partijen nooit de allerminste intentie hadden het schip kosteloos af te staan, zoals de deelstaat op 15 januari en nadien opnieuw op 22

maart nochtans eenduidig had vooropgesteld. Tekenend is dat op onze drie opeenvolgende overnamevoorstellen geen antwoord kwam, terwijl de instigatoren van de verschroting wel allerhande misleidende persverklaringen aflegden en de deelstaat onmiddellijk de Vlaamse Overheid informeerde. We hebben de verantwoordelijken aangeschreven met een dringende vraag om uitleg. We danken de duizenden enthousiaste supporters en de tientallen verenigingen voor de maandenlange hartverwarmende steun. Van harte danken we ook de erfgoeddiensten van de stad Rostock die ons project onmiddellijk hebben toegejuicht en gedurende weken hebben ondersteund, maar zich moesten neerleggen bij het dictaat van de Oberbürgermeister. Ondertussen is de Charlesville nog niet verschroot. De Litouwse overheid is ervan op de hoogte dat mogelijk een illegaal afvaltransport in het spel is, zonder de vereiste voorafgaande notificatie via de Duitse en de Litouwse overheden. We vingen verschillende signalen op dat het schip terug te koop zou worden gesteld. Uiteraard volgen we dit voortdurend in maritieme kringen op en doen we er alles aan om terug een opening te creëren. De Charlesville is het allerlaatste historische Belgisch-Vlaams-Antwerpse koopvaardijship dat voor behoud in aanmerking komt. Als het schip alsnog vrijkomt rekenen we op de eendrachtige steun van de publieke sector, de maritieme wereld en alle erfgoedijveraars. Op onze [documentenpagina](#) publiceren we alvast de derde, bijgewerkte versie van het Manifest voor de Redding van de Charlesville, dat inmiddels is onderschreven door niet minder dan 84 organisaties. Nogmaals dank aan iedereen !

[Terug naar top](#)

Onze Raad van Bestuur uitgebreid met zwaargewichten

Maja Wolny, directeur van Navigo en één van onze nieuwe bestuurders

Tijdens de jongste Algemene Vergadering werd de Raad van Bestuur van Watererfgoed Vlaanderen stevig versterkt. We hebben nu een uitstekende mix van jong en oud, publieke en private sector, praktische expertise en wetenschappelijke onderbouwing, in een goede geografische spreiding, en met aandacht voor vervrouwelijking. Onze bestuurders zijn nu:

- Frits De Waele, particulier varende erfgoed-beheerder en secretaris van Watererfgoed Vlaanderen;
- Dr. Torsten Feys, maritiem historicus aan de Universiteit Gent;
- Justin Gleissner, Belgisch correspondent van het maritiem Weekblad Schuttevaer, voormalig maritiem redacteur van Gazet van Antwerpen en bestuurssecretaris van het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege;
- Tom Lenaerts, onderzoeker Maritiem Erfgoed;
- Marcel Schoeters, redacteur van de transportkrant De Lloyd en stadsgids in Antwerpen;
- Prof. dr. Koenraad Van Cleempoel, doctor in de cultuurgeschiedenis aan de Universiteit Hasselt;
- Katrien Van Meerbeeck, juriste bij de afdeling Haven- en Waterbeleid van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse Overheid;
- Jeroen Van Overloop, jurist bij het Directoraat-Generaal Maritieme Zaken van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer en penningmeester van Watererfgoed Vlaanderen;
- Dr. Maja Wolny, directeur van NAVIGO-Nationaal Visserijmuseum, Oostduinkerke (Koksijde);
- Prof. Dr. Eric Van Hooydonk, professor

Dieter Vandenbroucke is onze nieuwe projectmedewerker

© Frederik Beyens

We stellen je graag onder nieuwe medewerker Dieter Vandenbroucke voor. Dieter werd geboren in Mol in 1980 en studeerde Moderne Geschiedenis en Culturele Studies aan de KULeuven. Hij was jarenlang verbonden aan het Louis Paul Boon-documentatiecentrum (ISLN) van de Universiteit Antwerpen, waar hij in 2012 promoveerde op het proefschrift *Dansen op een vulkaan. Victor J. Brunclair als representant van de activistische tegentraditie in de Vlaamse letteren (1899-1944)*. De handelsversie van dit proefschrift zal in het najaar worden uitgegeven door de Bezige Bij Antwerpen. Met zijn onderzoek besteedde Dieter tevens aandacht aan de rol van Antwerpen als havenstad. Maar ook als bewoner van de Waalse kaai is hij geboeid door de relatie van de stad met water. Als projectleider van Watererfgoed Vlaanderen kan hij die interesse nu ten volle exploreren. Dieter werkt nu naarstig verder aan de toeristische watererfgoedgids voor Vlaanderen en kan worden gecontacteerd via dieter@watererfgoed.be.

Welkom aan Zeehaven Brugge vzw !

Als jongste lid verwelkomden we zonet [Zeehaven Brugge vzw](#). Deze vereniging werd in 1993 opgericht door wijlen meester Ernest Schepens en heeft tot doel de band tussen de haven en de bevolking van de Brugse regio te bevorderen. De stijgende haventrafieken vereisen een aangepaste infrastructuur, maar de noodzakelijke aanpassingen en uitbreidingen zijn slechts te realiseren met een ruime maatschappelijke aanvaarding. De vereniging

wil actief meewerken aan een correcte informatiestroom naar het grote publiek en hierbij alle aspecten van de haven aan bod laten komen. Haar devies luidt *mensen samenbrengen rond zee en haven*.

[Terug naar top](#)

Voordracht over Schelde en bezoek aan Bonapartetentoonstelling op 20 jun 2013

Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen organiseert in het [MAS Havenpaviljoen](#) een reeks thema-avonden onder de vlag 'De Haven vertelt', waar mensen meer informatie krijgen over interessante actuele thema's. In 2013 is de 150ste verjaardag van de afkoop van de Scheldetol natuurlijk één van de thema's. Op donderdag 20 juni om 19u geeft onze voorzitter in het MAS Havenpaviljoen een presentatie over de eeuwenlange politieke strijd om de Schelde. Aansluitend kunnen de deelnemers met onze voorzitter de Bonapartetentoonstelling in het Museum aan de Stroom bezoeken. De deelname is gratis en inschrijven kan vanaf 5 juni via havenpaviljoen@haven.antwerpen.be. Het paviljoen zal op 20 juni open zijn vanaf 18u30. Wees er snel bij want het aantal plaatsen is beperkt !

[Terug naar top](#)

Doelse Kogge scoort internationaal

Met zijn Koggeteam organiseerde onze bestuurder Tom Lenaerts een bezoek van 16 leden van het internationaal wetenschappelijk comité, allemaal specialisten van befaamde instituten en universiteiten bereid om af te reizen naar Antwerpen, sommigen vanuit het verre Australië en de Verenigde Staten. Het Vlaamse onderzoeksproject rond het wrak van de Doelse kogge lokte bij deze topexperten niets dan enthousiaste reacties uit. Fred Hocker (Vasa Museum, Zweden): *"De Kogge kan een 'benchmark' zijn voor maritieme archeologische*

projecten in de toekomst.” Aleydis Van de Moortel (Universiteit van Tennessee, Verenigde Staten): “Tot slot nog eens proficiat voor jullie bereidheid om eerst degelijk advies in te winnen voor jullie verder gaan.” Thijs Maarleveld (Universiteit van Zuid-Denemarken): “Het onderzoek is baanbrekend. Een extra sterk punt was dat we met de discussies in en buiten het wetenschappelijk comité, de klok weer een beetje gelijk konden zetten voor wat het archeologisch scheepsonderzoek in Europa betreft: er zijn zoveel meer mogelijkheden dan 10-15 jaar geleden.” Kristiane Straetkvern (National Museum of Denmark): “De bijeenkomst was inspirerend. Het was een briljant idee om de volledige expertengroep samen te brengen om te luisteren naar de onderzoeksresultaten en ik vond het een succes hoe er interdisciplinair gepraat werd, hoe de resultaten besproken werden en nieuwe suggesties voor het onderzoek gedaan werden. Ik was verrast te horen hoe ver jullie al geraakt zijn.” Ian Godfrey (Western Australian Museum): “Ik deel met plezier mee dat ik erg onder de indruk was van de algemene onderzoekskwaliteit dat het team van De Kogge nastreeft en eveneens van de kracht waarmee het samengestelde comité hielp het project te analyseren.” Meer info op <http://kogge.be/>

[Terug naar top](#)

Geschiedenis van Europese havenarbeidssystemen in kaart

Op 14 mei jl. organiseerde onze voorzitter in de aula van de Gentse universiteit een internationale studiedag over havenarbeid. In opdracht van de Europese Commissie onderzocht het havenrechtinstituut Portius de organisatie van de havenarbeid in 22 maritieme lidstaten, met bijzondere aandacht voor de organisatie van de arbeidsmarkt, opleidingen en kwalificaties en veiligheid. In een meerderheid van de EU-landen is havenarbeid nog steeds onderworpen aan bijzondere

wetten, al bestaat een tendens om over te schakelen naar het gewone arbeidsrecht. Havenarbeid blijft in vele landen één van de gevaarlijkste beroepen in de economie. De meer dan 1400 pagina's tellende studie verzamelt heel wat historisch materiaal, waaruit blijkt dat vele landen een gelijkaardige ontwikkeling kenden. Van een gesloten corporatistisch systeem ging havenarbeid in de 19de eeuw over naar een vrije arbeidsmarkt met onbeschermde dagloners, in de eerste helft van de twintigste eeuw kwam er een regulering via arbeidspools, en sinds 1980 zien we een overgang naar 'banalisering', d.w.z. een tewerkstelling met normale, vaste contracten. De studie zal op 19 juni officieel worden voorgesteld aan de deelnemers aan de nieuwe Europese Sociale Dialoog voor de havensector en wordt later geactualiseerd en gepubliceerd. Meer informatie bij secre@portius.org.

[Terug naar top](#)

50 jaar Europese havensleepvaartvereniging te boek

Van 22 tot 24 mei vierde de European Tugowners Association (ETA) tijdens haar jaarcongres in Opatija (Kroatië) haar 50ste verjaardag. De vereniging groepeerde meer dan 80 havensleepvaartbedrijven uit 21 landen, die samen meer dan 700 sleepboten exploiteren. Op initiatief van de Engelse sleperspionier Sir William Crosthwaite zag de vereniging het licht in 1963. De eerste kwarteeuw opereerde ze als een plechtstatige Londense club, die zonder veel gedruis trachtte de internationale maritieme regelgeving te beïnvloeden, zoals die werd ontwikkeld binnen de Internationale Maritieme Organisatie. In de tweede kwarteeuw vervelde de ETA tot een Europese lobbyorganisatie, die de belangen van haar leden verdedigt bij de Europese Commissie en in het Europees Parlement. Op vraag van de ETA heeft onze voorzitter het archief van de vereniging doorworsteld en het boek *Fifty years of*

the European Tugowners Association. From London club to Brussels lobby geschreven. Het schetst in hoofdzaak de werking van de vereniging en is opgeluisterd met foto's van verenigingsactiviteiten en uiteraard ook van sleepboten. Tijdens het galadiner in Opatija op 23 mei ontvingen eregasten uit de handen van Secretaris-Generaal Hugo Callens een fles uitstekende Belgica-jenever. ETA telt drie Belgische leden: het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, Multraship Belgium NV en Unie van Reddings- en Sleepdiensten (URS) NV. Meer info over het boek bij h.callens@elegis.be.

[Terug naar top](#)

Nieuws van onze leden

Oproep voor hulp bij afbouw vikingscheepje

Het Viking Genootschap heeft de romp van een klein Vikingschip (5 m) kunnen bemachtigen. Het schip heeft nog een roer met helmstok, een mast, ra en zeil, tuigage, roeispanten en divers veiligheidsmateriaal nodig, eventueel ook een buitenboordmotortje voor in geval van nood. Het Viking Genootschap zoekt sponsors of mensen die het financieel of materieel willen steunen om dit mooie project af te werken. We moedigen het aan omdat ons land geen varende vikingschepen telt. Het Viking Genootschap organiseert ook demonstraties en straattoneel. Meer info: viking.genootschap@telenet.be, erik.de.quick@telenet.be, tel. 014/72 84 30.

[Terug naar top](#)

Felicitaties bij 10de verjaardag van de Gentse Barge

We feliciteren de Gentse Barge van harte met haar 10de verjaardag, die op 18 en 19 mei passend werd gevierd met een festival en rondvaarten. De viering was één van de hoogtepunten van het Maritiem Weekend Gent, waarvan ook de Stroppentocht deel uitmaakte. De bouw van de Gentse Barge was een

initiatief van wijlen Kapitein André De Wilde en Walter De Buck. De reconstructie van dit 18de-eeuwse historische schip werd één van de meest prestigieuze tewerkstellingsprojecten in Vlaanderen. De Barge is het resultaat van een unieke samenwerking tussen de overheid, privébedrijven en VDAB. De opdracht werd gegeven aan onze leden De Steenschuit uit Boom, die zorgde voor de bouw van het schip, en aan Loods 13 uit Gent (nu GOCA), die instond voor de creatie van het boegbeeld en alle ornamenten. De originele Barge was een platte trekschuit die sinds de 17de eeuw door de Staten van Vlaanderen op de Brugse Vaart werd ingezet om personen en goederen te vervoeren tussen Gent en Brugge. In de 19de eeuw kreeg de Barge steeds meer concurrentie van diligences, de ijzeren stoomboot en de eerste treinen, waardoor de officiële bargedienst in 1839 moest worden stopgezet. Het schip was gekend voor zijn comfortabel reizen en culinaire verwennerij. Onder de passagiers bevonden zich onder meer de Infante Isabella in 1625, tsaar Peter De Grote in 1717, de Franse koning Louis XV in 1745, prins Karel van Lorreinen (in 1749, 1752 en 1756), de Deense koning Christian VI in 1768, Prinses Marie-Louise in 1810 en koning Leopold I in 1834. De Barge van vandaag is een prachtig rondvaart- en evenementenschip, aan boord waarvan regelmatig uitstekende muziekconcerten plaatsvinden.

[Terug naar top](#)

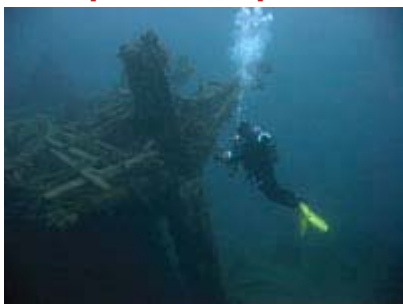
Picknick mee bij de vijfde verjaardag van Op Stoapel

Dit jaar bestaat vzw Op Stoapel, die het erfgoed van de scheepsbouw in Temse levend houdt, 5 jaar. Naar jaarlijkse gewoonte verzamelt de vereniging aan de enige overgebleven kraan op de voormalige Boelwerfsite voor een Zaat-picknick. Het is in de eerste plaats een gezellig samenzijn om de verjaardag te vieren. Tegelijkertijd wordt stilgestaan bij wat zich hier in 165 jaar scheepsbouw geschiedenis heeft afgespeeld. Op Stoapel wil duidelijk maken dat het belangrijkste industriële erfgoed van Temse niet in de vergetelheid mag geraken en een passend eerbetoon verdient. Praktisch: Breng je eigen picknickmand - gebak - taart - campingstoel - zitdeken - ... mee en kom er gezellig bijzitten. Afspraak aan het graspleintje bij de voormalige Boelwerfkraan op de site De Zaat in Temse op 2 juni vanaf 11u. Info: opstoapel@scarlet.be of GSM: 0486 89 76 85 (bij te slecht weer wordt de picknick afgelast). Iedereen is welkom !

[Terug naar top](#)

Belgica Genootschap blijft ijveren voor berging Zuidpoolschip

Onder de bezieling van Willy Versluys blijft het Belgica Genootschap ijveren voor de berging van het wrak van het Zuidpoolschip Belgica. Is de opruiming van de zich aan boord bevindende springstoffen nog niet bepaald in kannen en kruiken, Willy zal het project van 12 tot 16 juni voorstellen tijdens de 50ste verjaardag van de Polar Bear Society in Hammerfest. Op 29 augustus worden in de Belgische ambassade in Oslo Noorse bedrijven en personaliteiten uitgenodigd om een samenwerking te bespreken. In de Antwerpse maritieme site kan de gerepatrieerde Belgica samen met de Doelse Kogge een internationale maritieme topattractie vormen, maar ook elders in het land kan natuurlijk plaats worden gevonden. Wij moedigen Willy en zijn

medestanders alvast aan om door te zetten !

[Terug naar top](#)

SeaSens zoekt partners of overnemer

De m/s Heinz Schriewer behoorde tot de eerste motorkustvaartuigen (Küstenmotorschiffe of kortweg "Kümo's") die in Europa werden gebouwd. Het is één van de laatste vaartuigen van dit type dat van de sloop gespaard bleef. Het mooie schip werd in 1992 aangekocht door vzw Artist Service, een culturele vereniging uit Heist-o/d-Berg (in 2005 veranderde de naam van de vereniging in vzw SeaSens). Deze had het ruim van het schip eerst ingericht als een aangename polyvalente ruimte en maakte van de Imke C een unieke locatie voor allerlei evenementen. Momenteel heeft het schip een vaste ligplaats in het Vuurtorendok van Oostende. Sinds 2002 wordt het gebruikt voor de ontwikkeling van het project SeaSens, een originele en geheel unieke vorm van ontspannings- en relaxatiesessies, dat de steun kreeg van Toerisme Vlaanderen, de Europese Commissie en de Stad Oostende. Op zijn website maakte SeaSens een druk [activiteitenprogramma](#) bekend. De organisatie laat ook weten op zoek te zijn naar één of meer overnemers of partners, actief in de wellness-, ontspannings- en/of entertainmentsector. Contact: info@seasens.be.

[Terug naar top](#)

Vlaamse veerdiensten blijven voorlopig gratis

De Vrienden van de Vlaamse Veren, die actie voeren voor het behoud van kosteloze veerdiensten op de Vlaamse waterwegen, melden dat minister Hilde Crevits in het Vlaams parlement meedeelde dat Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) gemeenten en provincies wil overhalen tot cofinanciering. Vandaag zijn de veerdiensten gratis. Langs Schelde en Durme bijv. zijn er momenteel 17 veren met in totaal 1,3 miljoen gebruikers. W&Z onderzoekt om gebruikers

van de veerboten te laten betalen. De reële kostprijs voor een enkele overtocht per persoon bedraagt tussen de vier en vijf euro. Verschillende gemeentebesturen hebben al geprotesteerd tegen de plannen om tolgeld te innen en hebben laten weten dat zij niet van plan zijn om een deel van de factuur te betalen. Volgens minister Crevits is er nog geen enkele beslissing genomen en gebeurt het onderzoek niet op haar initiatief. "Het is in ieder geval niet de bedoeling om veerdiensten af te schaffen en voorlopig ook niet om ze betalend te maken voor de gebruikers. Er is enkel gepeild naar de bereidheid van gemeentebesturen om mee te financieren. W&Z wil namelijk extra investeringen doen voor deze veerdiensten zoals toegankelijkheid voor andersvaliden, meer comfort maar ook een hogere frequentie. Juist om die reden zijn gesprekken opgestart met de betrokken steden, gemeenten en provincies", benadrukt Crevits.

[Terug naar top](#)

Historisch veer naar Pinzieleke herleeft voor één dag te Hallaar

De Vrienden van de Vlaamse Veren kondigen voor zondag 23 juni 2013 een landschapswandeling met veerpont over de Grote Nete aan. De aanleiding is het 25-jarig bestaan van Natuurpunt Heist-op-den-Berg. Pinzieleke is een legendarische plaats aan de Nete in Itegem, waar tussen 1882 en 1954 een kleinschalige overzetsdienst over de Nete operationeel was. Bij de overzet hoorde een typische landelijke volksherberg 'Den engel op het eiland'. In de nabijheid was een bekende badplaats en visplaats gelegen, zodat vissers, baders en jagers er terecht konden voor een frisse Jack-op (bier van de streek). Praktische info in onze Watererfgoedkalender.

[Terug naar top](#)

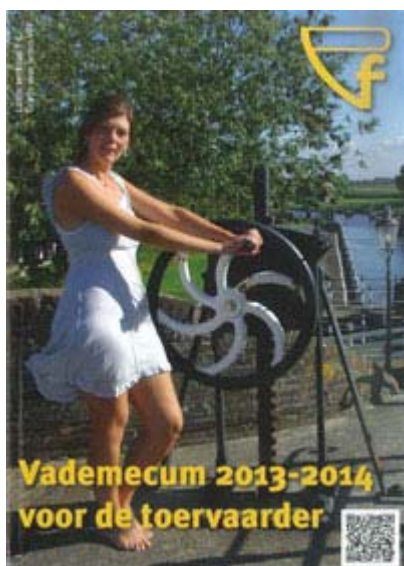
Speciaal bootje tussen Gentse STAM en Vooruit

De Vrienden van de Vlaamse Veren melden verder dat alle zondagen tussen 1 mei en 27 oktober van 13 en 18 u een speciale bootverbinding wordt georganiseerd tussen de Vooruit en het stedelijk museum STAM (maar niet op 4, 11 en 18 augustus). De aanleiding is de tentoonstelling in het STAM over het honderd jaar oude gebouw van de socialistische coöperatieve Vooruit. De prijs bedraagt 3 EUR (1 EUR voor -19 jaar). Meer info over het feestprogramma vind je op <http://vooruit100.be/>.

[Terug naar top](#)

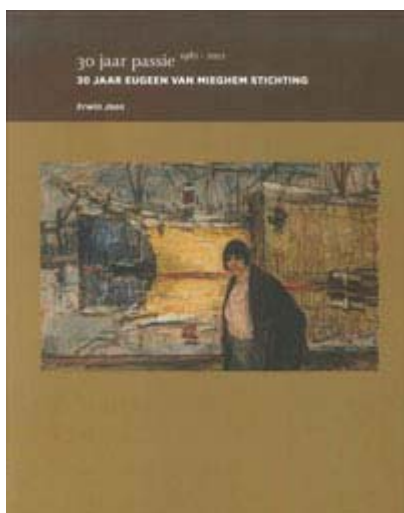
Vademecum 2013-2014 voor de toervaarder

Bij de start van het nieuwe vaarseizoen bracht ons lid de Vlaamse Pleziervaart Federatie (VPF) een nieuwe editie uit van het Vademecum voor de toervaarder, met een goed geordende en knap vormgegeven overvloed aan praktische informatie voor varenslieden. Je vindt er alles over de ligging, contactgegevens, faciliteiten, havengelden en winterbergingsmogelijkheden in passantenhavens van de VPF, de aangesloten clubs, over de vereisten om te mogen varen, het varen met grote snelheid, de bedieningstijden van de kunstwerken, over varen in Wallonië, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Luxemburg, en de getijdetabellen. Meer info over deze ook voor eigenaars en beheerders van varende erfgoed onmisbare uitgave bij redactie@vpf.be.

[Terug naar top](#)

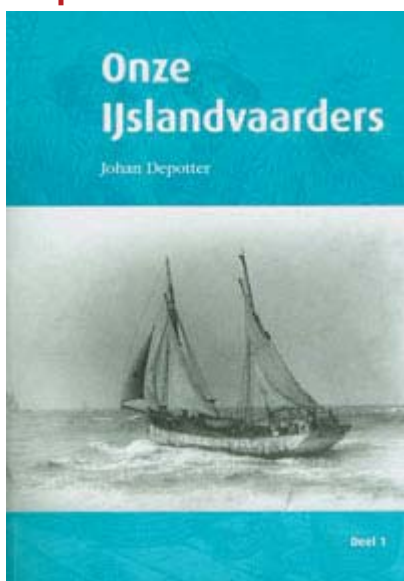
30 jaar Eugene Van Mieghem Stichting, 30 jaar passie

Op 24 maart werd in het Van Mieghem Museum het gloednieuwe boek *30 jaar passie 1982-2012. 30 jaar Eugene Van Mieghem Stichting* voorgesteld. Erwin Joos, conservator van het Van Mieghem-museum, schetst erin hoe drie decennia titanenwerk en doorzettingsvermogen leidden tot internationale erkenning voor de Antwerpse havenschilder, tot de inrichting van een prachtig museum in het Redershuis, tot een hecht vriendennetwerk in eigen land en tot intense culturele en toeristische contacten tussen Antwerpen en de Verenigde Staten. Het kunstboek met ca. 1.100 afbeeldingen verscheen op slechts 750 met de hand genummerde exemplaren en is niet in de handel verkrijgbaar. Tijdens de voorstelling op 24 maart overhandigde Antwerps cultuurschepen Philip Heylen een aantal exemplaren aan personen die zich bijzonder voor het museum hebben ingezet, waaronder onze voorzitter, m.a.w. een mooie erkenning voor het promotiewerk van Watererfgoed Vlaanderen. We feliciteren Erwin en zijn lieve Nadine met de bereikte resultaten en wensen ze nog vele successen toe in Antwerpen en het buitenland !

[Terug naar top](#)

Monumentaal werk *Onze IJslandvaarders* door Johan Depotter

Gedreven door passie verzamelde auteur Johan Depotter jarenlang alles wat met de Belgische IJslandvaarders te maken had. Hij ging in archieven in binnen- en buitenland op zoek naar namen en naar families. Het resultaat is *Onze IJslandvaarders*, een vuistdik werk in twee volumes, met een alfabetisch overzicht van alle teruggevonden namen. Bladerend of lezend in het boek valt het verhaal van de IJslandvaarders netjes in zijn plooi. Bij ieder personage wordt een tipje van de IJsland-sluier gelicht, zodat de lezer, eenmaal aanbeland bij de familienamen met de letter Z, zich een goed beeld

kan vormen over het leven aan boord van een Duinkerkse of Grevelingse galette en over het heroïsche bestaan dat deze mensen leidden. De uitgave van het monumentale werk is ondersteund door ons lid Navigo - Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke.

[Terug naar top](#)

Ander Vlaams watererfgoednieuws

Matinée aan zee: archeologische studienamiddag op 14 juni

Op vrijdag 14 juni kan je in Oostende terecht voor 'Matinée aan zee: van de polders over duin en strand naar zee, een verrassend archeologisch parcours'. Die dag kom je meer te weten over maritieme archeologie en wordt de nieuwe Relicta Monografie 'Het archeologisch onderzoek in Raversijde (Oostende) in de periode 1992-2005' voorgesteld. Deze publicatie belicht uitvoerig de opgravingscampagnes uit de periode 1992-1998 en een aantal markante opgravingsresultaten van na 1998. Uit het programma: 'Leven en werken aan zee. Archeologisch onderzoek te Raversijde 1992-2005' door Marnix Pieters (OE), 'Vissen in een vissersdorp: een overzicht' door Wim Van Neer (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) en Anton Ervynck (OE), 'Raversijde strand van onder het zand. Hernieuwde blik op haar begraven verleden' door Ine Demerre (OE) en Tine Missiaen (Universiteit Gent), 'Romeinse Votiefaltaren uit de Oosterschelde' door Sven Van Haelst (OE) en 'Bouldnor Cliff and the submerged landscapes of the Solent (UK)' door Garry Momber (Hampshire and Wight trust for Maritime Archaeology). Details vind je in onze watererfgoedkalender.

[Terug naar top](#)

Feestprogramma 150 jaar tolvrije Schelde

Naar aanleiding van de 150ste verjaardag van het Schelde Vrij-verdrag zet het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen met verschillende partners en projecten de Schelde in de kijker. Een greep uit het aanbod: begeleidde havenboottochten, havenbustours en stadswandelingen waar bezoekers alles te weten zullen komen over 150 jaar Schelde Vrij. Het orgelpunt van het feestjaar vormt een tentoonstelling in het FelixArchief over het maritieme verleden van Antwerpen en haar toekomst. De officiële opening is voorzien op 16 juli 2013, een dag later is het grote publiek welkom, en dit tot eind september. Alle informatie staat op een speciale [webpagina van het Havenbedrijf](#). Lillo Waterdorp is in het feestprogramma opgenomen, net als een voordracht door onze voorzitter in het MAS Havenpaviljoen (zie hoger).

[Terug naar top](#)

Wie brengt historische garnalenvisser Filosoof terug naar Vlaanderen ?

De garnalenvisser Frans Germain werd gebouwd in opdracht van Julien Brackman door de werf Borrey in Oostende en werd in gebruik genomen in 1945. Het is één van de oudste nog varende houten vissersvaartuigen van Vlaanderen. Het schip meet 12,20m (lengte tussen de stevens) en is 4,45m breed. Het schip bleef actief in de visserij tot 1971 en werd nadien omgebouwd tot yacht. In 1976 werd het voorzien van nieuw tuig. In 1978 belandde het schip in Marseille. Daar werd het schip, inmiddels omgedoopt tot "Filosoof", in 2006 opgemerkt door Rob Gromme. Hij ontdekte de boeiende geschiedenis van het schip en herstelde het oorspronkelijke uitzicht op basis van origineel fotomateriaal: de bovenbouw en de inrichting uit de jaren 70 werden er af gehaald en er werd een nieuw stuurhuis op geplaatst. Het schip werd ook structureel onder handen genomen. Benedendeks werden er nieuwe

voorzieningen in geplaatst: helemaal voorin, een zeilkooi en slaappleats voor 2 à 3 personen. Tussen voorschot en mast is er aan bakboord een toilet en een douche, in de hut twee kooien langs iedere boord en een tafel met stoelen. Bovenop de motor in het midden van het schip is er een keuken. Onder het stuurhuis zijn er nog 2 slaappleatsen en een opbergruimte. Als motor heeft het schip nu een Baudouin D106 van 120 PK. Het tweemasttuig heeft een kluiver (18,7m²), fok (16m²), grootzeil (36,6m²) en bezaan (13,5m²). Rob Gromme vraagt zich af of er belangstelling is om de Filosoof terug naar Vlaanderen te brengen. Vraagprijs vaarklaar: 60.000 EUR. Tel.: +33 6 85 20 25 12 - e-mail robert.gromme@orange.fr en/of rob9@orange.fr.

[Terug naar top](#)

Restauratie van strandaccommodatiegebouw op Zeedijk van Oostduinkerke

Vlaams minister Geert Bourgeois kende een premie van 912.750,14 EUR toe voor de restauratie van het strandaccommodatiegebouw op de Zeedijk van Oostduinkerke, Koksijde. Het gebouw, een naoorlogs modernistisch ontwerp van de Oostendse architect Silvain Smis, is sinds 2009 beschermd als monument. De strandinrichting uit begin jaren '60 krijgt een algemene restauratie. Tegelijk met dit restauratieproject wordt ook een gloednieuw openluchtwembad aangelegd. "Ter hoogte van het strandaccommodatiegebouw werd in 1969 een openluchtwembad aangelegd naar ontwerp van architect Jan Tanghe," aldus minister Bourgeois. "Het concept van een zwembad met zeewater op het strand is uniek aan de Vlaamse kust. Met de nu geplande restauratie worden de specifieke architecturale kenmerken van het exterieur en interieur van het gebouw hersteld." De ingrepen uit de jaren tachtig worden grotendeels verwijderd. Het huidige geheel voldoet niet meer aan de Vlarem-

normen. De restauratie moet ervoor zorgen dat de milieuvergunning die noodzakelijk is om het badcomplex open te stellen ook na januari 2014 behouden blijft. Het strandaccommodatiegebouw huisvest een inkombalie, kleedruimtes, sanitaire voorzieningen, lokalen voor redders, politie en EHBO.

[Terug naar top](#)

Doek valt over roemrijke veerlijn Oostende-Engeland

De media berichtten dat de rederij Transeuropa Ferries het faillissement heeft aangevraagd. Door de stopzetting van de lijn Oostende-Ramsgate komt een einde aan een roemrijk stuk Belgische en Oostendse scheepvaart- en havengeschiedenis. Na de Belgische onafhankelijkheid ging in 1846 een eigen Belgische veerrederij van start. In 1971 werd de staatsrederij Oostende-Dover omgevormd tot Regie voor Maritiem Transport, die vanaf 1994 naar Ramsgate voer en in 1997 werd opgeheven. Sindsdien werd de verbinding verdergezet door diverse private rederijen, maar in 2013 is ze dus weer stilgevallen. We hopen dat de kuststad Oostende spoedig een nieuwe veerverbinding op Engeland krijgt, want zonder veerboten is Oostende Oostende niet. Op de website van het Vlaams Instituut voor de Zee staat een interessant [historisch overzicht](#) van de legendarische lijn door Robert F. Coulier.

[Terug naar top](#)

Stromenland. De wereld rond de Westerschelde door Hans Schoots

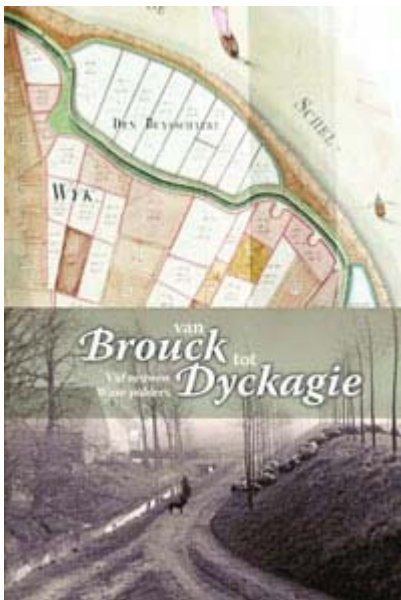

Bij uitgeverij Balans in Amsterdam verscheen Stromenland. De wereld rond de Westerschelde, een vlot geschreven journalistieke schets van de recente discussies rond het beheer van de Westerschelde, een bron van schoonheid, van grote welvaart en soms van dreiging. Het is een van de drukst bevaren wateren ter wereld, maar ook een uniek en belangrijk beschermd natuurgebied. Tussen de duinen van Walcheren en de dokken van Antwerpen leeft de bevolking zowel van de havens en de industrie als van toerisme, landbouw en visserij. Vanuit de Randstad gezien is het land achter de Westerschelde een 'krimpg gebied' in de periferie. De auteur gaat ruim in op de recente ruzies over het onder water zetten van de Hedwigepolder, maar ook op de cultuurverschillen tussen de Zeeuwen en de Belgen (met het obligate verslag over karnemelk-versus wijnlunches). Vanuit Belgisch/Vlaams/Antwerps perspectief doen enkele passages de wenkbrauwen fronsen. Het statuut van de stroom, zoals vastgelegd in de verdragen van 1815 en 1839, komt nauwelijks in beeld. Foutief is trouwens de aanname dat het Belgische recht op verdieping tot aan de laatste verdieping nooit door Nederland is betwist. Ook met de Europese principes inzake natuurbehoud wordt nogal oppervlakkig omgegaan. Ronduit verwonderlijk is de klacht van de auteur dat de 'grote fout' van de jongste episode was 'dat de mening van de bevolking langs de Westerschelde niet werd gevraagd'. In realiteit werd massaal veel energie en tijd geïnvesteerd in oeverloos overleg en inspraakrondes, vaak tot ergernis van Antwerpse havenkringen, waarvoor de verdieping niet alleen van het allervitaalste belang, maar ook dringend was. Regelmatig komt in het boek de suggestie terug de grote schepen naar de kust (Zeebrugge en Vlissingen) te laten gaan, waardoor verdiepingen niet meer nodig zijn, de

vaargeul terug ondieper kan worden gemaakt en het estuarium kan worden hersteld. De auteur maant de Stad Antwerpen aan hier zelf de voors en tegens van te onderzoeken en het voortouw te nemen in het onderzoek van alternatieve mogelijkheden. In een toekomstbeeld van het jaar 2030 ziet de auteur de schepen inderdaad verplicht lossen aan zee, met een Westerschelde die met zand uit de Noordzee ondieper is gemaakt. Het lijkt ons wel erg naïef te veronderstellen dat de tweede zeehavenstad van Europa uit eigen beweging zou gaan onderzoeken of ze niet beter de boeken sluit. Waar Hans Schoots aan het begin van zijn boek de fundamentalistische trekjes van het hedendaagse natuur- en rivierbeheer aan de kaak stelt, lijken zijn eigen conclusies in precies hetzelfde euvel te vervallen. Toch weze het boek aanbevolen aan iedereen die zich voor de Scheldeproblematiek interesseert.

[Terug naar top](#)

Van Brouck tot Dyckagie. Vijf eeuwen Wase polders

De Erfgoedcel Waasland en het Centrum voor Agrarische Geschiedenis brachten *Van Brouck tot Dyckagie. Vijf eeuwen Wase polders* uit. Onder redactie van Bart Ooghe, Carine Goossens en Yves Segers schets een team van experts de algemene geschiedenis van polders, de landschappelijke en bestuurlijke historie van de Wase polders, de poldercartografie, de Wase landbouw van 1700 tot nu, drie gevalstudies van hoevegeschiedenis, leven en werk van polderbewoners en -doorkruisers en het bestuur van de Prosperpolder onder de hertogen van Arenberg. Het boek is rijkelijk geïllustreerd met historisch beeldmateriaal uit verschillende streekcollecties. Ook voor liefhebbers van de Scheldegeshiedenis is het boek interessant. We bevelen het warm aan.

[Terug naar top](#)

Un tour du monde 1929-1930 door Lucien Brunin

UN TOUR DU MONDE 1929-1930

Lucien Brunin

Juli 1929. Louis Varlez, internationaal vermaard om zijn progressieve visie op werkloosheid en migratie, vertrekt op een wereldreis van 9 maanden in opdracht van de Internationale Arbeidsorganisatie, waar hij een topfunctie bekleedt. Zijn neef, Lucien Brunin, vergezelt hem, houdt een reisdagboek bij en neemt massa's foto's. Varlez en Brunin stamden uit een welstellende Gentse burgerfamilie. Brunin was verwant met de andere Gentse Franstalige burgerfamilies Colson en Maeterlinck, waarvan een beroemde telg de Nobelprijs literatuur verwierf. Dankzij dochter Régine Brunin is alles nu samengebracht in *Un tour du monde 1929-1930*, een boek uitgegeven door het Liberaal Archief in Gent en Academia Press. Het reisverhaal van deze professor Zonnebloem en een jonge, in het vele rondreizende vrouwvolk geïnteresseerde dandy geeft een erg levendig beeld van de aardbol in het jaar van de grote economische crisis. Omdat Varlez het vliegtuig niet kon nemen, werd over zee en land gereisd, van Antwerpen naar Montreal en dan via talloze Amerikaanse steden over de Stille Oceaan naar Honolulu, Japan, Korea, China, Indochina, Indonesië, Birma, Indië en de terug naar de Middellandse Zee. Een heerlijk boek, dat je teruggooit in de tijd voor een meeslepende wereldreis met de ene cultuurshock na de andere en alle perikelen en geneugten van de passagiersvaart van toen.

[Terug naar top](#)

Watererfgoed in Vlaamse tijdschriften

In de laatste nummers van *Nautilus*, het maandblad van het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege, troffen we o.m. achtergrondartikels aan over de Red Star Liner Pennland en de conbulker Helen door de onvermoeibare specialisten van de Belgische koopvaardijgeschiedenis Luc Van Coolput en Flor Van Otterdyk. Het watersportmagazine *Varen* besteedde heel wat aandacht aan Oostende voor Anker en de evenementen gebundeld onder de naam Maritiem Gent. In *Bootmagazine* lazen we o.a. een artikel over de elfde editie van de Schelderegatta 2013 op 8 juni. *Kanaal 77*, het driemaandelijks ledenblad van de Vlaamse Pleziervaart Federatie, brengt een fascinerend verhaal over een winterse vaartocht over de verwaarloosde Durme.

[Terug naar top](#)

Watererfgoedkalender mei-juni 2013

- *Gent, 17 april - 21 juni 2013*
Tentoonstelling over de wereldreis van Lucien Brunin, Blauwe Zaal van het Liberaal Archief, elke werkdag 9u-12u en 13u-17u, info: www.liberaalarchief.be
- *Antwerpen, 3 mei - 28 september 2013*
Gratis bustours door de Antwerpse haven op woensdag en vrijdag om 13u30 en op zaterdag om 10u00, meer info op www.portofantwerp.com/bustour
- *Oostende, 17 mei - 9 juni 2013*
Expo Marine Art Oostende, Fort Napoleon
- *Opatija (Kroatië), 23 mei 2013*
Voorstelling van het jubileumboek over 50 jaar Europese Sleepvaartvereniging ETA, geschreven door onze voorzitter
- *Ekeren, 27 mei 2013*
Voordracht over de politieke geschiedenis van de Schelde voor de Belgisch-Nederlandse Vereniging (Benev) door Eric Van Hooydonk (op uitnodiging)
- *Varna (Bulgarije), 31 mei 2013*
Voorstelling van de Europese studie over havenarbeid tijdens het jaarcongres van de European Sea Ports Organisation door Eric Van Hooydonk
- *Temse, 2 juni 2013*
Jaarlijkse picknick van Op Stoapel, graspleintje bij de Boelwerfkraan, vanaf 11u, info; opstoapel@scarlet.be , GSM +32 486 89 76 85

- *Hansweert - Antwerpen, 8 juni 2013*
Elfde editie van de Schelderegatta
- *Oostende, 14 juni 2013*
Matinée aan zee. Van de polders over duin en strand naar zee: een verrassend archeologisch parcours, studienamiddag in Vrijstaat O., Zeedijk 10, van 14u30 tot 19u15, info: +32 59 70 22 85
- *Antwerpen, 20 juni 2013*
Voordracht over de politieke geschiedenis van de Schelde in het MAS Havenpaviljoen en bezoek aan de Bonapartetentoonstelling in het MAS - inschrijvingen vanaf 5 juni via havenpaviljoen@haven.antwerpen.be
- *Antwerpen, 22 juni 2013*
Rock on the Dock, muziektentoonstelling bij de laatste gaarkeuken in de haven van Antwerpen
- *Hallaar (Heist-op-den-Berg), 23 juni 2013*
Landschapswandeling van 4 km met veerovertocht in Pinzieleke, vertrek aan het Natuurpuntlokaal, Leopoldlei 81 om 13u00. Prijs 2,50 euro (overzet en consumptie inbegrepen). Info: paul.anthonis@scarlet.be en www.natuurpuntheistopdenberg.be.

[Terug naar top](#)

Inschrijven en uitschrijven

Deze nieuwsbrief bereikt meer dan 6.000 geïnteresseerde lezers in België en het buitenland.

Klik [hier](#) als je Getijden niet rechtstreeks ontving maar vanaf nu een kosteloos abonnement wil.

Klik [hier](#) als je niet langer Getijden wil ontvangen.

[Terug naar top](#)

Watererfgoed Vlaanderen verenigt en verdedigt al het nat en droog watererfgoed in Vlaanderen (meer dan 100 organisaties actief rond historische schepen, scheepvaart- en havenmusea, watermonumenten, watertradities, -kunst en -cultuur, toeristische en commerciële dienstverleners i.v.m. watererfgoed, experts, onderzoekers en liefhebbers). De koepel ijvert voor het behoud en de valorisatie van alle watererfgoed in Vlaanderen, voor de versterking van het waterbewustzijn van de Vlaming en voor de internationale uitstraling van Vlaanderen als baken van scheepvaart-, haven- en watercultuur. vzw Watererfgoed Vlaanderen, Emiel Banningstraat 25, 2000 Antwerpen, www.watererfgoed.be, secre@watererfgoed.be